

Izhaja vsaki četrtek
ob 8. uri popoldne.
Rokopisi se ne vra-
čajo. Nefrankovana
pisma se ne spre-
jemajo.

Cena listu znaša
za celo leto 4 krone,
za pol leta 2 krone.
Za manj premožne
za celo leto 3 krone,
za pol leta 1.50.
Za Nenčijo je cena
listu 5 K, za druge
dežele izven Avstrije
6 kron.

Rokopise sprejema
Narodna Tiskarna
v Gorici, ulica Vetrini
št. 9.

Naročnino in na-
znanila s p r e j e m a
upravninštvo, Gorica
Semenička ulica št.
16. Posamezne šte-
vilke se prodajajo v
tobakarnah v Šolski
ulici, Nunski ulici, na
Josip Verdijevem te-
kališču nasproti me-
stnem vrtu, pri Vac-
lavu Baumgartl v
Korenjski ulici in na
Korenjskem bregu
(Riva Corno) št. 14
po 8 vin.

Oglaši in poslanice
se računijo po petih
vrstah in sicer: če
se tiska enkrat 14 v.,
dvakrat 12 v., tri-
krat 10 v. Večkrat
po pogodbji.

XVIII. letnik.

V Gorici, 20. oktobra 1910.

42. številka.

Rim je in bo zmagoval.

Rim je in bo zmagoval, ker je na njegovi strani resnica in pravica in ker je že njim Bog! Zastonj se veseli „Slovenski Narod“, „Soča“ itd. strašnih grozodejstev na Portugalskem nasproti cerkvenim redovom, nasproti duhovščini in sploh katoliški cerkvi! Mučeniška kri, ki je tekla na Portugalskem, je seme, ki bo rodilo stoteren sad. Grozodejstva niso še nikoli zmagala in ne bodo zmagala niti sedaj na Portugalskem. Uprav ta grozodejstva pričajo, da je zmaga katoliške stvari na Portugalskem že odločena.

Naj opišemo nekoliko ta strašna dejanja liberalcev in svobodomiselcev na Portugalskem. — Prvo njih junastvo je bilo, da so planili zahrbitno na popolnoma nedolžne ljudi, ki niso bili oboroženi. Vrgli so se najprej na nune, na bolnišnice, na šole in na sirotišča. Vojaki so vpričo bolnikov onečastili usmiljene sestre ter jih mučili tako, da jih je veliko nevarno ranjenih. Ko so napasli nad njimi svoje strasti, vrgli so jih na cesto. Vdrli so tudi v cerkve in so tam plenili in trgali vse dragocenosti. Na altarjih so pijane zveri plesale. S sekirami, nožimi in z bodali so razbijali kipe svetnikov. Umetnosti in dragocenosti stoletij so sedaj uničene. V noči od 6. do 7. t. m. so umorili v sirotišču francoskega lazarišta patra Frague in portugalskega lazarišta Barros-Gomes-a. Nekega patra, ki je bežal preoblečen, so svobodomiselci spoznali in ga umorili. Ko so pripeljali vojaki z

dežele pregnane redovnike, jih je sodrga v Lizboni na kolodvoru napadla z nožmi. Tudi svetnim duhovnikom niso prizanesli. Vojaki so streljali na farne cerkve ter jih plenili.

Nad Lizbono se je vsled požigov vallil več dni neprestano dim. V jezuitski zavod v Campoletu so vojaki vdrli in začeli streljati. Posrečilo se je le enemu jezuitu uiti. Ta je povedal, da se boji, da je sodrga poklala vse jezuite v samostanu ali pa jih pometala v ječo.

Poročila iz liberalnih virov se glase, da so umorili le tri patre, a skoraj gotovo je, da so pomorili vse. Da bi vsaj nekoliko zakrili strašno dejanje v jezuitskem samostanu, so sesvobodomiselci zmislili, da so jezuitje streljali iz samostana.

Madridski list „El Liberal“ piše: „Po lizbonskih predmestjih tolpa še vedno pleni. Plenjenja so vedno bolj resna“. Svobodomiselci so umorili glavnega urednika katoliškega lista „Portugal“ Lorencu de Mathos, ki je neprestano opominjal v svojih člankih kralja, naj odpusti svobodomiselne ministre. Roparji so vdrli v uredništvo, vrgli de Mathosa z obrazom na tla in ga zadaj v glavo ustrelili. Na to so njegovo truplo privezali na vrv in je v divjem ravanju vlačili po cestah.

Nekega peka je vrgla druhal v gorčo peč. Strašnih dejanj se sedaj brezverska vlada sramuje in jih hoče utajiti.

Naj omenimo, da vladajo na Portugalskem že desetletja liberalci. Kralj se jim je v gonji proti katoliški cerkvi vedno bolj udajal, dokler

nisi sam izgubil prestola. Liberalci so priveli državo na rob propada. Da bi pa odvrnili krivdo od sebe, začeli so napadati jezuite in sploh redovnike, češ, ti so krivi propada. Kako smešna pa je ta gonja proti nedolžnim redovnikom, dokazuje dejstvo, da je bilo do sedaj v celi portugalski državi le 117 patrov jezuitov, 56 klerikov in 69 bratov.

Strašna dejanja na Portugalskem pričajo, kam privede narode liberalizem in svobodomiselstvo. Naši liberalci okoli „Slovenskega Naroda“, „Soča“ itd. bi radi zkrili portugalska grozodejstva s škandalom, ki ga je provzročil exmenih Macoh v Čenstohovi na ruskom Poljskem. Zato so začeli sedaj pisati o zločinstvih v samostanu Čenstohovskem. Toda to se jim ne bo posrečilo! Poljski listi pojasnjujejo sedaj čenstohovsko zadevo. Stvar je vsa drugačna. V tem samostanu je uže 15 let ukazovala ruska vlada in ruska policija, ki ni dovolila katoliški cerkvi, da bi se v samostanu razmere izboljšale. Petnajst let ni bilo mogoče voliti priorja! Policija je delila plen z exmenihom, Macoh je bil v službi sovražnikov katoliške cerkve. Macohovi zločini v samostanu se nikakor ne morejo pripisovati katoliški cerkvi. Nasprotno! Njegovi čini so sad, ki ga rodijo preganjanje katoliške cerkve na Rusku. Preiskava je dognala, da je menih Macoh s svojimi tovariši umoril svojega brata in da je kradel iz cerkvenih pušic. Ruska policija je za vse to znala, a je izjavila, da morilcev ne more do-

biti. Svoj plen so morilci delili z rusko policijo. Papež je sedaj izobčil Macoha iz katoliške cerkve in odvzel menihom upravo samostana in cerkve, dokler se ne konča preiskava.

Iz tega je razvidno, da so se „Slovenski narod“, „Soča“ itd. z menihom Macohom le osmešili. Macoh je novo poglavje o protikatoliških grozodejstvih.

„Soča“, ki v št. 118 z dne 15. t. m. milo toži, „da ni Rim pri nas še doživel svojega Portugala“, piše vendarle resnico, ko pravi: „Vkljub vsem tem moralnim polomom je Rimstvo še vedno zmagovalo“. Tem besedam dostavljam: Ti moralni polomi so v liberalnih vrstah in se javljajo v grozodejstvih, a vkljub vsem tem grozodejstvom je in bo Rim vedno zmagoval! To pa ne morda radi oseb, ki sede na Petrovem prestolu v Rimu niti radi Škofov in duhovščine, ampak radi tistega, ki je rekel: Vrata peklenška je ne bodo premagala!

C. kr. sodniki.

Znano je, kako postopajo v svoji službi nekateri c. kr. sodniki, ki so po mišljenu liberalci. Glasovi proti njim postajajo med ljudstvom čedalje močnejši. Tudi na Goriškem so v tem oziru pritožbe vedno večje. V tem oziru smo prav hvaležni poslancu dr. Šusteršču, da je v kranjskem deželnem zboru dne

Cesar na božji poti — prelep vzgled.

24. septembra podal se je naš cesar Frančišek Jožef, slavni naš vladar, na božjo pot k Mariji Celj na Štajerskem. To v tretje v njegovem življenju. Šel je na božjo pot, da bi tam pred milostno podobo M. Device, avstrijske zavetnice, opravil svojo molitev!

80 let star je naš slavni vladar in vendar podal se je na daljno pot. Marsikateri liberalci in svobodomiselci je vihal z nosom, marsikateremu ni bilo to po volji, ali blagi cesar se za to ni zmenil! Vladar, ves vnet za napredok svojega ljudstva in za vsestransko izobraženos podanikov, kleči pred nebeško vladarico! Očitno pokaže svojo vero — in danes govorí o tem vse ljudstvo, govorí celo kraljestvo, da, ves svet, da vili cesar avstrijski, je bil 24. sept. l. 1910. na božji pot! O kako lep vzgled in nauk v današnjem žalostnem času, lep vzgled visokim in nizkim!

V prvo šel je cesar na to slovečno božjo pot l. 1853; tisto leto, ko ga je hotel zavesti v vrat nekdo na Dunaju. Cesar je tedaj zaklical: „Maria hilf!“ o je: „Marija pomagaj!“ in malo dni

na to podal se je k Mariji na božjo pot, da se ji zahvali za čudovito rešenje iz roke morilca!

In cesarjeva blaga soproga, nepozabna cesarica Elizabeta, umorjena po laškem fantalinu Lucheniju, hodila je pogostoma na to božjo pot. O neki prički nesla je in darovala cerkvi prelepo ogrinjalo, okinčano z zlatom in srebrom ter z dragimi perlami.

Naš vladar ni gledal na ljudi, na svet, kaj ta poreče! Tedaj — ne glejmo tudi mi na druge, temuč storimo in delajmo, kar je prav in nam vera vlejava! Ne glejmo na današnje brezverce in liberalce! Ne glejmo na svobodomiselce in socialistike in tudi ne na ničvredne kristjane po imenu. Visoki vladar uči!

Skoraj vsi avstrijski cesarji, vodovi in princi so hodili na to božjo pot in hodijo še dandanes. Marija Celj je božja pot cesarske rodotvorne. — Slovija pa ta romarska božja pot že od l. 1157. Cerkev s tremi veličastnimi zvoniki in kupolo kaj posebno vpliva na romarja. Starodavna podoba Marije stoji na srebrnem altarju. Miljonov in milijonov vernih našlo je že tukaj tolažbe in pomoči. Neizmerno veliko je tu spominkov in darov — veliko tudi od cesarske hiše. Vsako leto gresta ena ali dve velikan-

ski procesiji Dunajčanov tje. Vsako leto priroma do 100.000 ljudi od raznih strani! Lansko leto jih je bilo celo 130.000!

Cesar je došel okoli 11. ure. Neizrečeno lepo pozdravila in počastila ga je občina in navzoči romarji! Priprjal se je z avtomobilom. „Vesel sem, rekel je ljudem, izstopivši, da se mi je posrečilo, še enkrat priti na to božjo pot. To je bila moja že davna želja. O naj bi vse tukaj opravljene molitve našle pot k Vsemogočnemu Bogu!“

Lahko smo hvaležni slavnemu in pobožnemu vladarju za lepe besede in za njegov prelep, spodbudljiv vzgled! Slava cesarju! —

Kakor vsak romar, podal se je tudi cesar po pozdravu Najsvetejšega nárovnost k milostnemu altarju Marijinem. Pristopil je nek pater in daroval je sv. mašo. Cesar je bil pri sv. maši tako pobožen, da je vse strmel! Na kolenih kleče je molil, vtopljen v gorečo molitev. O naj bi tudi cesarjeve molitve našle pot k Vsemogočnemu! Naj bi bile prošnje vladarja uslušane!

O, kakšen vzgled visokim in nizkim! Kakšen vzgled in molčeč svarilen opomin ljudem, ki omamljeni najnovejšega duha, k maši več ne hodijo! Cesari in

kralji spoznavajo Cerkev, malomarno ljudstvo pa ji hrbet obrača. Žalostno!

Po dokončani sv. daritvi si je svitli cesar ogledal cerkev in spominke. Med raznovrstnimi darovi in spominkami pride tudi do spominka pokojne cesarice Elizabete. Tú se cesar ustavi in dolgo pomudi, opazovaje cesarični dar. O kako britki spominki so pač cesarju prišli v spomin! Tedaj, prepustivši vse božji previdnosti, zapusti cesar za mali čas cerkev in gre na kosilo v samostan. Po kratkem obedu podá se cesar zopet v cerkev in kakor vsak romar, se cesar poslovi od M. Device — najhitrej v zadnje!

O naj bi prelepi vzgled cesarja zdramil ljudstva in pripomogel zopet k sv. veri in k zvestobi do cesarske hiše!

Svet se smeje molitvi, božjim potom in pravi da v 20. stoletju se več ne moli in ne hodi v cerkev! Prelep vladarjev vzgled pa kaže vsem državljanom, da temu ni takoj. Kliče vsem, da pri vsem napredku človek ne sme opustiti to, kar je prvo, kar je stalno, kar je večno — Boga!

Resnica konečno vselej zmaga! Treba se trdno držati, ne gledé na nevernike in nasprotnike Cerkev in vlade.

5. t. m. v govoru, v katerem je branil č. duhovščino, izrekel tudi te-le besede:

"Zdaj pa moram reagirati na besede, ki jih zelo obžalujem, na besede, ki jih je izustil dr. Tavčar, od katerega bi kaj takega ne bil pričakoval, na besede o spovednici. On je sicer takoj pravil, a jaz moram tu odločno povzdigniti svoj glas in v imenu celega slovenskega ljudstva slovesno in z vso odločnostjo (govornik govoril z nena-vadno resnostjo in odločnostjo) protestirati, da se dela v tej zbornici kruta krivica duhovskemu stanu, tisti sloven-ski duhovščini, ki tako vzorno izvršuje svoje dolžnosti nasproti Bogu, sebi in ljudstvu, da je v čast ne samo naši deželi, marveč, da bi si vsaka dežela na vsem svetu morala čestitati in vsaki deželi le želim, da bi tako vzorno duhovščino imela, kakor jo ima dežela Kranjska! —

Slovenska duhovščina ni nikoli izrabljala svoje cerkvene avtoritete v politične namene! (Burno odobravanje.)

Pač pa bi bilo drugače, če bi mi začeli govoriti o marsikaterih — ne vseh, marsikaterih, pravim — sodnikih, kako zlorabljujo svojo službo (Burno odobravanje), na kak nesramen način (Viharno pritrjevanje. Vzlikli od povsod: Tako je!) zlorabljujo svojo oblast, ki jo imajo v imenu cesarja (Viharno vzklikanje in odobravanje), v strankarske namene, potem bi šele vi slišali! (Liberalci so kar poparjeni; jamejo klicati: Konkretna dejstva! Dr. Šusterič: Konkretnih faktov je zadosti na razpolago; jih imamo na razpolago, če bo treba zadosti!) Kar pa vi govorite o spovednici, to je sama fraza, ki ste jo zato iznašli, ker dobro veste, da vas ljudstvo ne mara, ker vé, da niste prijatelji ljudstva! (Viharno odobravanje. Dr. Triller: To spada na shod, to ne spada v zbornico!) Vi ste nas izzivali! Če nočete, da vam tako odgovarjam, pa se prihodnjic dostojo obnašajte! Nikar več s takimi frazami ne prihajajte semkaj; to se pravi: zastrupljevati javnost in to ni v interesu ljudstva, pa niti ne vašem. Boste videli, kam boste prišli s tem, ali vam bo to v korist. Na to boste od našega ljudstva vselej jasen odgovor dobili! (Burno odobravanje. Dr. Triller: Hočete nas vun vreči.) Ne bojte se, ne boste dali za to povoda."

Politični pregled.

Bilinski pred padcem?

Kakor poroča "Prager Tagblatt", je zelo omajano stališče finančnega ministra Bilinskega. Dunajski politični krogi sodijo, da je njegova pozicija popolnoma nevzdržljiva.

Istrski deželnini zbor zaključen.

Torkova seja istrskega deželnega zbora je bila silno burna, bili so hrupni prizori pri debati o pokritju deficitu za deželno razstavo. Poslanca Zuccon in Spinčič sta govorila hrvaški, deželni glavar Rizzi ju je opetovano prekinil in opominjal, naj govorita italijanski, nato pa je vzel Zucconu besedo. Italijani so ploskali, Hrvatje so burno protestirali. Poslanec Trinajstič je planil k predsedniški mizi, bil po mizi in vrtil z obema rokama desko z mize. Italijani so prihiteli na pomoč glavarju. Videjo se je poslance dvigati stole. Galerija je divjala in je bila izpraznjena. Glavar je moral prekiniti sejo, na kar je vladni zastopnik naznani, da je zasedanje istrskega deželnega zbora zaključeno.

Darovi.

Jubilejni darovi za "Slovensko sirotišče".

P. n. gg.: A. E. 1 K; v veseli družbi o priliki poroke g. Frančiška Baskar iz Grgarja se je nabralo v gostilni Jo-

sipa Gorjanc v Gorici 3 K 10 v; Franc Kuštrin, delavec 10 v; nekdo iz Rihemberga 20 v; Maks Petrovič, gostilničar v Gorici 5 K; Franc Kodrič, kurat 5 K.

Preč. g. Joahim Jereb, beneficiat na Vrhovlju, je daroval za prihodnji oratorij krasen koncertni harmonij v vrednosti 1600 K z edinim pogojem ene večne maše, ki jo ima oskrbovati zavod. vivat sequens!

Bog poplačaj stotero! Vs v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladu Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I!

Za "Šolski Dom"

je došlo: V veseli družbi ob priliki poroke g. Frančiška Baskar iz Grgarja se je nabralo v gostilni Josipa Gorjanc v Gorici 3 K 10 v.

Za "Alojzijevevišče":

O priliki poroke g. Gašparja Flander, cerkvenika v Novakih dne 10. X. 9 K 20 v; Franc Kodrič, kurat 10 K; preč. g. Fran Andrišek, vikar 3 K; g. Andrej Golja, Smast 2 K; "Slov. kat. izobr. društvo" v Škrbini 6 K 66 v; slavno županstvo v Kojskem 10 K.

Vsem dobrotnikom prisrčna hvala in Bog plati!

Domače in razne vesti.

Razširjajte "Primorski List", ki je ljudsko glasilo za primorsko deželo.

Prosimo vse čislane dopisnike, naj nam blagovole vsak važni dogodek po dopisnici takoj sporočiti, da bo list vsestranski zanimiv. Število naših naročnikov se je v zadnjem času pomnožilo vsled tega, ker si je "Primorski List" pridobil na raznih krajin pridnih dopisnikov. Cena listu od sedaj do konca leta je 50 v.

Župnijski izpit sta delala in ga tudi napravila te dni preč. gg. Frančišek Lavrenčič, vikar v Sovodnjah in Bogomil Nemec, župnijski upravitelj v Zgoniku. Čestitamo!

Sodnijska premeščenja. — Iz Pulja je premeščen v Gorico avskultant g. Jos. Rojec. Avskultant g. Franc Vuga je premeščen iz Trsta v Rovinj. Avskultant g. Franc Ulag je premeščen iz Gorice v Pulj.

Razpust deželnega zpora hočejo po vsej sili slovenski liberalci, posebno "Soča" in njen gospodar, ki nimata kaj zgubiti. Mi se ne bojimo prav nič slučajnega razpusta deželnega zpora, ker ljudstvo na Goriškem je politično zrelo. Sicer pa ne vemo, čemu naj se deželni zbor razpusti! Deželni zbor je pripravljen delati, poslanci, 28 po številu, se tudi vrnejo v deželni zbor, trgi pa naj si izvole svojega novega poslanca, in krize je konec. Zaradi enega kričača se vendar ne bo razburjala cela dežela. Ako hoče imeti vlada nove stroške, pa naj si jih nakoplje. Ta je res lepa! Zaradi enega Gabrščeka, katerega so deželni poslanci vun potisnili, ker ne spada v njih družbo, naj bi se deželni zbor razpustil, naj se spravi cela dežela na volišče! Preneumno! Ko vlada otvarja deželne zbole, polaga deželnim zborom na srce redno delovanje. Goriškemu deželnemu zboru pa noče dopustiti rednega delovanja potem, ko se je iznebil razdirač in prepirljivca A. Gabrščeka. Še hvaležna bi morala biti vlada deželnim poslancem, da so odstranili coklo, ki je bila rednemu delovanju deželnega zpora vedno na poti! Deželni zbor bo delal in sicer intenzivno delal v blagor goriškega ljudstva. Vlada pa naj tegu delovanja ne ovira!

Sodnika Vidmarja razsodbo v zadevi tožbe župana Pavlica v Rihemberku so naprednjaki poslali, kakor se govor, na vis. c. k. namestništvo v Trstu s prošnjo, naj g. župana takoj odstavi. S

tem pa so dobro zadeli! V razsodbi bremo tudi te-le besede: "Od 14—19. dec. 1908 vršila se je v Rihemberku komisija v svrhu avtentikacije železniških mej, katere je vodil podpisani sodnik (krčmar) in katere član je bil tudi zasebni obtožitelj, kakor rihemberški župan. Od urada za razlaščanje zemljišč dobil je župan Pavlica, kakor je sodnik samemu znano, zelo dobro plačane dijele menda po 20 K na dan itd." Tako piše sodnik Vidmar, ki se je v tej točki postavil ob enem na stališče sodnika in priče. Sodnik Vidmar lahko izvede sedaj pri namestništvu v Trstu, da niso bile dijetje plačane županu Pavlici zelo dobro. Namestništvo ga uategne podučiti, da je župan Pavlica delal za tiste dijetje ne-le od 14—19 dec. t. j. šest dni, ampak je že 8 dni prej začel po nalogu visokega namestništa pri dotičnih strankah, ki so imele ob železnici od dornberške do štanjelske meje posestva, vse pripravljati, da je imela komisija v Rihemberku gladko in lahko delo. Dijete, ki jih je dobil župan Pavlica, niso bile torej bogvedi kako dobro plačane, pač pa so dijetje, ki jih je prejel sodnik Vidmar, zelo dobro plačane! Župan Pavlica ni dobil le zasluzenih dijet za svoje delo, ampak tudi pohvalo.

Goriški slovenski liberalci se še vedno zgražajo nad tem, da so naši poslanci potisnili A. Gabrščeka iz deželnega zpora. Nekateri liberalci, ki hočejo res dobro slovenskemu narodu (a jih je malo), se veselijo tega energičnega koraka naših poslancev. Celo nam so rekli, da je vendarle prišel čas, da se odkrižajo te nesreče za liberalno stranko (namreč A. Gabrščeka). Liberalni kričači okolo "Soče" in kar je takšnih le elementov, pa na vse pretege lajsajo vedno le eno: "Škandal in Škandal!"

Naj le malo počakajo, Škandal še le ima priti.... Z A. Gabrščekom so poskušali sedeti pri isti mizi uže razni gospodje, takozvani liberalci in klerikalci, a vsi so rekli: z vsakim drugim se da izhajati, z A. Gabrščekom ne! To pravijo tudi najpristnejši liberalci. In tak človek naj bi sedel v deželnem zboru! — Liberalni kričači pa naj le dalje vpijejo "Škandal, Škandal". Za nekaj časa bo pa ostala Slovenija vpila: "Škandal, Škandal!"

"Soča" kaj rada prešteva kronice naših somišljenikov. V zadnji številki je pogledala v žep našemu deželnemu poslancu in odborniku g. dr. Hinku Stepančiču ter zapazila, da manjka v njem 50 K, katere je daroval g. poslanec "Kat. izobraževalnemu društvu" v Temnici. Hudo mu je zamerila, da si upa g. poslanec brez njene vednosti trošiti denar za "razdorno" društvo. Kaj pada, prav nič bi mu ne zamerila, ako bi šel g. poslanec kupiti za onih 50 K papir, peresa, pivnik, makari žajfo k A. Gabrščeku. Pa so malenkostno-smešni "Sočini" uredniki. Svetujemo jim, naj raje štejejo kronice v A. Gabrščekovem žepu in po blagajnah njih denarnih zavodov....

Nemci na državnem kolodvoru v Gorici se množe kakor gobe po dežetu. Predzadnjic smo sporočili, da je nek nemški asistent sprejel v službo hkratu kar 5 nemških delavcev, seveda ko je poprej odslovil pet Slovencev. O nameščanju Nemcov na državnem kolodvoru v Gorici je bilo govora tudi na shodu za ljudsko štetje v "Centralu". Govornik veleč. g. dr. A. Pavlica je po vrednosti ožigosal tako početje ter dejal med drugim, da morajo naši domači ljudje s trebuhom za kruhom po svetu, medtem ko se v Gorico kličejo v službe Nemci s Štajerskega in s Koroškega. To je škandal, katerega se mora odpraviti. Sprejeta je bila tudi tozadevna resolucija. Kaj bi rekli Nemci, ako bi se n. pr. hkratu odstavilo od službe na grškem kolodvoru pet Nemcov in bi se namestilo pet Slovencev. Demonstracije

po mestu bi bile, govora bi bilo v mesecu svetu, v deželnem in državnem zboru. Pretresalo bi ozračje cele Avstrije. Mi pa naj mirno utaknemo v žepo tako zapostavljanje našega delavstva? Tudi Lahi so s takim postopanjem prizadeti. Tudi oni bi se morali zganiti. Saj odjedajo kruh Nemci v Gorici Slovencem in Lahom! Recimo enkrat krepko skupno: Gorica je naša! Naši ljudje naj delajo, naj živijo v njej! K nam privadrankih tujcev, ki pospešujejo bedo našega ljudstva s tem, da nam odjedajo izpred ust bel kruh, ne maramo! Preč z njimi! Prvi so domačini, potem še le pridejo tujci!

Jako zanimive članke o političnem delovanju dr. Gregorčiča in A. Gabrščeka prinaša goriški laški list "Il Gazzettino popolare", o katerem je pred par dnevi pisala "Edinost", da je jako ugleden italijanski list. Te članke najprav pazljivo čitajo liberalci pri tržaški "Edinosti" in "Sočini" liberalci, smisel člankov je, da je dr. Gregorčič največji sovražnik Italijanov, ki je s svojim političnim delovanjem v deželnem in v državnem zboru škodil goriškim Italijanom več kakor sto kričavih Gabrščekov. Dr. Gregorčič izpodjeda tla italijanstvu Gorice, Gabršček pa le kriči in maha z rokami na okoli, ne da bi škodil Lahom deseti del kakor dr. Gregorčič. — Tu naj se špoglajo brumne duške pri "Edinosti" in pri "Soči" in naj se vprašajo, kdo je izdajalec slovenstva, ali dr. Gregorčič ali A. Gabršček. Vsi oni, katerim ne gre v glavo politično vodstvo, katero ima v rokah dr. Gregorčič, naj čitajo te članke!

Utopljenec v spomin. — Minulo nedeljo je veteransko društvo slovesno odkrilo spominsko ploščo vojaškim in civilnim osebam, ki so l. 1846 utonile v Soči pri Barki.

Ob 10. uri je bila sv. maša v podgorški cerkvi, katero je daroval preč. g. kurat C. M. Vuga ob asistenci dveh č. gg. kapucinov. Pred oltarjem sta klečala visokor. g. grof Attems kot vladni zastopnik in vojaški kurat preč. g. Lacin. V klopih pa je bilo opaziti goriškega brigadirja Fr. Klara z mnogimi višjimi častniki, Albina barona Teuffenbacha, barona Bianchija in še mnogo druge visoke gospode. Pred cerkvijo je svirala vojaška godba. Tukaj so bili razvrščeni tudi veterani in 4 oddelek goriške posadke. Blagoslov z Najsvetuješkim je bil podeljen pred cerkvijo.

Po sv. maši je govoril pred cerkvijo predsednik veteranskega društva g. Jacob in nemškem jeziku, potem je govoril g. poveljnik Iv. Simčič v slovenskem jeziku. Orisal je, kako je nastala nesreča, pri kateri je našlo smrt v valovih takrat narasle Soče 29 vojakov in 21 drugih oseb. Omenil je, da vsled opustitve starega pokopališča, kjer so bili ponesrečenci pokopani, ne spominja nič na ta žalostni dogodek ter da je po inicijativi predsednika veteranskega društva g. Jacobija s pomočjo raznih darov bilo mogoče oteti pozabljenosti one žrtve.

Potem je govoril g. predsednik še v italijanskem jeziku, nakar so se veterani z drugo gospodo podali na soški most pri Barki, kjer stoji spominska plošča.

Ko je padla zavesa, ki je pokrivala ploščo, je sledil blagoslov plošče, katerega je opravil preč. gosp. kurat C. M. Vuga.

Potem so govorili še razni drugi gospodje.

Nazadnje je bil še defile pred visoko gospodo ob sviranju Radeckyjeve koračnice, nakar je bilo slavnosti konec.

Spominska plošča stoji na podgorški strani mosta pri Barki in ima sledeči napis:

"Trajnemu spominu ponesrečencev, ki so se v nedeljo dne 18. oktobra 1846,

(Dalej v prilogi.)

okoli 10. ure zjutraj, vračajoč se od vojaškega pregleda, na tem mestu utopili, ker se je brod pod njimi razrušil, noseč jih preko Soče“.

Dopolnilna državnozborska volitev v okraju Novomesto - Belokrajina. — Pri dopolnilni državnozborski volitvi za okraj Novomesto-Belokrajina, ki se je vršila v torki, je S. L. S. slavila zoper silajno zmago. Njen kandidat prof. Evgen Jarc dobil je 5382 glasov, dokim je dobil liberalni kandidat 1745 glasov. Živeli zavedni volilci!

Ljubljanski novi mestni statut sankcioniran. Cesar je sankcijoniral novi ljubljanski mestni statut in novi občinski ter občinski volilni red za kranjsko deželo.

Čevljarska zadruga v Mirnu je priložila današnji št. „Prim. Lista“ letak, na katerega opozarjam naročnike. „Čevljarska zadruga“ je priporočila in podpore vredna, je edina taka zadruga na Slovenskem, katere važnost so spoznali tudi na višjih mestih.

Kolera v Trstu. — Z nekim italijanskim parnikom je prišel v četrtek v Trst iz Bari zidar Josip Pappalepori. Tega zidara so zaradi pretepa aretilari; v zaporih mu je pa postalo slabo. Imel je hudo grižo in bljuvanje. Poklicani zdravnik je koj odredil, da se ga odvede v bolnišnico v Mar. Magd., kjer so ga opazovali ter so tudi njegove izmečke preiskali. Preiskava je izdala, da je obolen na koleri. Tako so spravili vse one osebe, ki so prišle v zaporu ž njim v dotiko, v isto bolnišnico ter jih opazujejo. Celico zapora so desinficirali.

Izboljšanja vojakom. Leta 1910 in leta 1911 hoče vojna uprava zvišati zajtrk za 2 h dnevno, kakor tudi dnino. Prostakom se zviša dnina za 4 h dnevno in bo znašala 16 h, poddesetnikom za 4 h in bo znašala 24 h, desetnikom za 6 h in bo znašala 36 h, četovodjem za 8 h in bo znašala 48 h, narednikom, ki služujejo prostovoljno čez navadno službeno dobo, za 20 h na 90 h ter praporšakom za 20 h na 90 h. Zviša se tudi dnina invalidom.

Argentinsko meso v Trstu. Včeraj o poludne je dospelo v Trst 19.000 kg argentinskega mesa. 1000 kg tega mesa ostane v Trstu in se ga bo prodajalo in sicer sprednje meso po 1:28 K, zadnje pa po 1:60 kg. V decembru pa bode dospelo 800.000 kg argentinskega mesa, ki se bode v prodajo razdelilo med razna avstrijska mesta.

Električni promet na železnici med Trstom in Opčinami. Železniško ministerstvo je dobilo od treh tvrdk ponudbene načrte za elektrizacijo železniške proge državne železnice Trst-Opčine. V tekočem mesecu se bodo vršila še ustrena pogajanja.

Strašno grozodejstvo. Neki človek je kradel v Sv. Lovrencu Pazinatiskem v Istri. Zato ga je aretiral tam nastanjeni orožnik Lang (ki je, kakor smo svoječasno poročali, pri aretaciji ustrelil v Banah pokojnega Resiča), ter ga tiral uklenjenega v zapore. Na cesti v Krungi pa je orožnik aretiranca zabodel z bajonetom v stegno tako, da je izdahnil. Z ozirom na grozodejstvo v Banah je ta novi čin tega orožnika grozno pretresljiv.

Opremljanje poštnih pošiljatev iz Avstrije v Bosno. — Ker se še često slišijo pritožbe radi tega, da se omoti iz Avstrije v Bosno le „via mare“ odpravljajo in radi tega z občutnimi zamudami na naslovne kraje dospevajo, se zainteresovanim trgovskim krogom in strankam ponovno naznanja, da se kakor je bilo v tozadevnem svojedobno izdanem razglasu izrečeno omenjeno — pošiljatve omotov kakor tudi pisma z napovedano vrednostjo iz Avstrije v Bosno-Hercegovino običajno odpravlja čez Dalmacijo s pomorskim poštami, katera pot naravno zahteva daljn-

šo prevaževalno dobo kakor ona čez Ogrsko, da pa je odpošiljateljem slobodno pri omotih in pismih z napovedano vrednostjo, naslovenih v Bosno-Hercegovino, pri katerih želi hitrejši prevoz, zahtevati odpromljenje „čez Ogrsko“. V ta namen mora odpošiljalec pri omotih toliko na spremnici, kakor tudi na omotu samem pri pismih z napovedano vrednostjo na pismu pristaviti opazko „via Ogrsko“.

Znižanje sladkornih cen. Kakor poročajo, pride v najkrajšem času do znižanja sladkorne rafinade. Znižanje bi imelo iznašati ne samo 5 K, kakor je bilo javljeno, ampak tudi 8 in pol do 9 K od 100 kilogramov.

Srbski prestolonaslednik kraljevič Aleksander je obolen na tifusu.

Morilec naše cesarice Lucheni se je obesil. — Včeraj zvečer so našli v podzemski celici v geneveški ječi obesenega morilca naše cesarice. Lucheni je bil zadnji čas blazen.

Listnica uprave: G. Anton Legiša iz Štivana 19, in g. Josip Rojic, mlinar iz Štivana pri Devinu : Naročnina je plačana do konca l. 1910. Hvala!

Listnica uredništva. — Zaradi po manjkanja prostora, kakor tudi, ker so nam nekateri dopisi prepozno došli, odložiti smo morali za prihodnjič.

Mesne novice.

m Otroški vrtec društva „Šolski Dom“ v ulici Sv. Klare, ki je bil zaprt zaradi bolezni med otroci, je zopet odprt, ker je bolezen ponehala.

m Odborova seja „Slov. kat. delavskega društva“ bo v nedeljo ob 10 in pol predp. v društvenih prostorih.

Predsedništvo.

m Odborova seja društva „Skalnica“ bo v nedeljo dne 23. t. m. ob 5. uri pop. v društvenih prostorih.

Predsedništvo.

m Knjige družbe sv. Mohorja za letos so za goriško mesto že došle. Častiti Mohorjani jih dobe pri cerkovniku stolne cerkve. Naprošeni so vsi, naj plačajo ob prilikl, ko dobitjo knjige, udnino za prihodnje leto. S tem prihranijo povrjeniku mnogo dela. Kar bo kdo ob tej priliki daroval za dobrodelne narodne namene, obrne se v prid „Slov. sirotišču“ v Gorici.

m Nabiralnik „Slov. Sirotišča“, ki se nahaja v gostilni pri g. Gorjancu, bode nekoga, ki ga poznamo, v oči. Od časa do časa iztrga mal listek na nabiralniku, ki se glasi: „Spominjajte se o vseh priložnostih slovenskih sirot“ in ga vrže v kot. Za danes povemo dotiniku le, da je njegovo delo nelepo in nepošteno. Prihodnjič bomo še jasneje govorili.

m Požar. V pondeljek ponoči je pogorel Jakopu Nardin, stanujočemu za gradom skedenj, v katerem je bilo seno in druga krma. Škoda je precej velika, a je krita z zavarovanjem.

Iz goriške okolice.

g Iz Dornberga. Vinska kupčija je pri nas jako živahna. Razni vinski trgovci so že precej mošta pokupili. En sam ga je te dni 1400 hektolitrov v Zagreb odpeljal. Mošt je vsled krasnega vremena ob trgovci prav dober, vsled tega mu je cena od 36—40 K bl. Vinski trgovci, pridite torej za časa v Dornberg, kjer boste postreženi z dobrim blagom.

Naša vinarska zadruga je letos suha, kakor rešeto, ki ne drži. Ni krajže in ni denara. Menda je bila ta zadruga le vaba za čas deželnozborskih in občinskih volitev. Zdaj, ko so te minule, je vse zaspalo.

Liberalci bojkotirajo nekatere naše trgovce in mesarje. Ko bi naši tako delali, kako bi se zdelo to liberalnim trgovcem in krčmarjem.

Kaj bi n. pr. rekel liberalni trgovec in krčmar Kerševani, ako bi ga naša stranka bojkotirala. Kaj še le vpokojeni učitev Luznik, ki prodaja po farovih cerkvene paramente, bandera, križeve poti ... t. d., ako bi duhovščina tega strastnega liberalca podila. Morala bi oba svoje botege zapreti. To bi bilo potem zabavljanja in blatenja, da so jih klerikalci uničili, kaj ne? Toda kar ni liberalcem prav, tega naj ne delajo tudi oni drugim, ker na svetu se marsikaj povrača in maščuje.

g Iz Mirna. Pret. tork imeli smo volitev novega županstva, katero je vodil sam okrajni glavar. Volitev župana in županstva spada med najvažnejše pravice starešin, ki jim nalaga dolžnost izvoliti med seboj najspodbnejše in najbolj vredne može. Pri razumnih in razsodnih starešinah je umevno, da volijo v to sposobne može, ki vživajo splošno zaupanje radi svojega javnega in zasebnega življenja, le starešini, ki so s slepoto vdarni, delajo drugače.

Z župana so si izvolili naši naprednjaki Vinko Ferletič, ključavnica v Mirnu. Kar odobrujemo, je to, da so se uklonili duhu časa, da je županska čast dostopna tudi ubogim in ne samo bogatim. Za podžupane pa so izvoljeni Gabrijel Pahor, Joško Beltram, Peter Uršič, Jos. Marmolja, Jos. Pavletič in Andrej Jakil — sami može najhujšega naprednjaškega kalibra z malimi izjemami. Naznajamo, da se je volitev vršila v znamenju najhujšega nasprotstva do S. L. S. Sicer pa privoščimo naprednjakom eno veselje in zadoščenje: ker jim manjka veliko v možganih, bo za nje mislil, delal in županoval Alojzij Urbančič, odstavljeni voditelj obrtne šole, sedanji mogočni občinski tajnik. V proslavo napredne misli se je v tork žrelo in pilo, topiči so pokali, rakete švigale in hiše naprednjakov so bile razsvetljene, a slovenska trobojnica na „Občinskem domu“, narobe obešena, je naznajala, da je sedaj v Mirnu „narobe — prav“.

g Iz Mirna. — Za podžupane v Mirnu je med drugimi izvoljen tudi znani Joško Beltram, kojega pozna gotovo vsak Mirec; za četrtega, petega in šestega podžupana pa so izvoljeni: Marmolja, Pavletič in Jakil, t. j. prav peto kolo. Čudno je to! saj menda zaslužijo vendar večjo čast!

g Tibotapec v Mirnu. Igra „Tibotapec“ v „Društvenem domu“ v Mirnu je v nedeljo prav lepo vspela. Igra se ponovi prihodnjo nedeljo dne 23. t. m. ob 4. uri pop., kar bode primerno tudi za vdeležbo iz okolice.

g Iz Oseka. Pri nas živi človek, ki naj bi po svojih priimkih živel deloma v vodi, deloma na suhem; eno ime ima od živalice, ki živi v luži, drugo pa od krvolčnezveri. To človeče hoče biti povsod prvo, vse hoče znati — vse vedeti. Tako se je že prevzelo, da hoče biti za voditelja liberalne stranke in sokolstva na Goriškem. Ne vemo, kaj poreče k temu šef Gabršček, ki je na vse to on vzel patent?! Ta človek v Oseku — kot sam pripoveduje v „Primorcu“ — je šel k ustanovitvi Sokola na Brje in baje tamkajšnje mladeniče poškropil z „gnojnico“ in jim s tem podelil svoj žegen k ustanovitvi. Mladenci na Brjah, se morate pač tudi temu privaditi, če hočete biti vredni udje črniškega Sokola! Dalje se je on tako daleč povpel, da hvali g. učitelja na Brjah, ker po njegovih mislih zelo deluje — seve v naprednem smislu!

G. Možina je pač lahko ponosen na tako hvalo?! Sicer pa na vse njeve čenčarije v „Primorcu“ samo to:

Kako se je že zgodilo z ono žabico, ki se je napenjala toliko časa, da bi bila tako velika kot voli?

Nazdar toda — Orel!

g Št. Ferjan. — (Cepljenje koz.) V sredo 19. t. m. se je vršilo tu javno cepljenje koz ob zelo slabih udeležbi. Kakor kaže se ljudje ne zavedajo, kako potrebno in koristno je cepljenje. Tudi v tem oziru je treba pouka med ljudstvom. Vse obsodbe pa je vredno dejstvo, da se naš slavni župan ne zmeni za stvar niti v toliko, da bi prišel k cepljenju. Konstatiramo, da je bila občina vsled županove krvide brez vsakega zastopstva. Morebitni izgovor, da ni imel časa, ne drži. Če ni utegnil prit sam, bi bila njegova sveta dolžnost pooblastiti za to kakega podžupana. Kako naj se zahteva od staršev, da bi donašali svoje otroke k cepljenju, če kaže sam župan tako veliko brezbržnost. To je škandal. Naše politične oblasti se trudijo in skrbe, da bi se ljudstvo kolikor mogoče privadilo cepljenju, a naš župan prezira to stremljenje. C. kr. glavarstvo naj pokliče pred se našega očeta župana in ga za to prav posloeno ošteje, kar v popolni meri zasluži. Tak človek ni sposoben za župana, zato pa ž njim v staro šaro.

g Od nekod. Slovenec nima sreče! Kamor pride, tam je preganjан, preziran, zaničevan. Večkrat se zgoditi — vsled bridle izkušnje — da Slovenec zataji svojo narodnost med tujci vsled bojazni, da bo preganjjan, ako se izda za Slovenca. Žalostno, a resnično! Sporočim naj vam grd, takoreč brutalen slučaj. Bila nas je družba delavcev, uslužbenih pri nekem večjem podjetju na Štajerskem. Vodstvo je bilo nemško, „kápoti“ — ti so še najhujši — so bili Nemci. Na delu smo bili od teh „kapotov“ venomer preganjani in psovani: Windische Hunde, windische Bagage, Trotel, blode Kerle itd. In kaj smo hoteli? Nič! Potrebo smo imeli, potrpeli smo, in kakor krotke ovčice molčali. Nemški suroveži pa so še bolj pokali po nas. Brez srca, brez olike, brez najmanjše uljudnosti, kakor Hontentoti divji so se obnašali, dokler nam je minula potrebeljivost. Enega teh nemških „kapotov“ so nekateri Slovenci neki večer zalotili samega ter mu povedali z gorjačo, da se ne sme Slovencev psovati. Nemški psovalec je ječjal: „Meine Herrn, lassen Sie mich!“ Ali „Meine Herrn“ so ga tako naklestili da si bo zapomnil, da so Slovenci tudi ljudje, kakor Nemci. Sicer ne odobram tega, ali oni, ki dolgo išče, tudi najde.

Iz ajdovskega okraja.

a Vel. Žablje. — Predminulo nedeljo so naši „Orli“ korakali skozi Brje v Rihemberg k ustanovitvi tamošnjega „Orla“. Brejski liberalni čuki so prilezli iz vseh njih lukan ter čakali, da je bilo veselje. Tudi otroci brejskega Mužine niso imeli jezik za zobni. Slišalo se je celo: „Udarimo za njimi!“ — Domov niso šli naši skozi Brje, ker niso zaupali tej divjadi.

V sredo, 12. t. m., smo imeli spet priliko občudovati brejsko sokolaško podivjanost. Naša dva telovadca sta prišla na Brje podučevat telovadbo. Liberalni junaki noči so se pokazali v vse svoji divnosti. Nekoliko nad vasjo Furlani so na šestih krajin napeli čez pot trnjevno žico tako, da će bi kdo vanjo zadel, bi na druge padel. Ko sta se naša telovadca vračala domov, so ju čakali blizu napete žice za zidom liberalni čuki s kamenjem. Zagnali so krik ter kričali: Tecite, drugače jih dobite. Polena so letela proti njima izza vinograda. Telovadca pa sta raje šla nazaj v vas k našemu somišljeniku, ki ju je z lujo spremil do kraja, kjer sta bila napadena. Tu sta našla vse pripravljeno.

Žice s trnjem čez pot in še drugo Napadovalci, ko so zapazili, da gredo naši somišljeniki, so bežali kolikor so jih noge nesle. Vso zadevo ima v rokah orožništvo, česar naloga je, da reč natančno preišče. Da, da, brejski „Sokol“ izvrstno deluje, nanj je lahko ponosen njegov ustanovnik. Tema, kamenje, polena, žica s trnjem, to je otožje liberalnih čukov. Mladina, kam drviš?

a **Brje.** — O liberalnem napadu na naša žabelska telovadca ste uže mogče, g. urednik, dobili kako poročilo. Naj omenim še jaz nekaj. V nastavljeni trnjevi žico se je ujelo 8 sokoličev, kakor poročajo kompetentne osebe. Kdor drugim jamo kopije, sam vanjo pade. Prav jim je! V to našima telovadcem nastavljeni trnjevi žico se je ujel tudi neki 65-letni divji petelin, ki sliši na ime neke pletene posode. Ta pletena posoda se drži hudo učena in pravi, da se razume tudi na ljudsko govorjenje. Stari Šimon iz Grmovja pa pravi, da ima ta pletena posoda pego od tistikrat, ko je ležala v prostoru, katerega prasiči z gobcem tipljejo.... Kako cela reč konča, bomo sporočili. Joj, to bo godil!

a **Tolovajstvo na Brjah pri Rihenbergu.** — Dobili smo o tem tolovajstvu še ta-le dopis: Lumparija, ki se je zgodila dne 12. t. m. zvečer na Brjah, nima kmalu para. Dva fanta, člana žabelskega Orla, sta prišla na Brje vežbat brejske Orle. Med tem časom so pa blizu vasi Furlani nekateri malopridneži na več mestih zaporedoma napeli črez pot, koder sta se imela omenjena mladeniča vračati domov, zohčasto žico. Malopridneži so na vračajoča se Orla prezali s kamenjem in koli in so imeli namen zapoditi ju v beg proti žicam. Toda srečno naključje je naneslo, da se je o nameravanem zločinu še o pravem času zvedlo in tako je bila velikanska nesreča preprečena. Orožništvo je omenjene tiče že izsledilo in jih je kakor čujemo, os em. Ti tiči so seveda — Sokoli. Vsa lumparija je bila premišljeno in dogovorjeno storjena. Za enkrat ne rečemo nič drugega. Bomo videli, kaj porečajo tisti, ki imajo dolžnost malopridneže kaznovati. Upamo, da bodo „drotarjem“ plačali „zornado“....

a **Vel. Žablje.** (Zahvala.) Podp. Šol. vodstvo šteje si v prijetno dolžnost zahvaliti se imenom Šol. mladine slav. starešinstvu v Vel. Žabljah za izkazano naklonjenost do Šol. mladine povodom Šol. slavnosti ob 80-letnici Njeg. Veličanstva s tem, da je dovolilo primerno sveto za Šolske potrebščine ter s tem opetovanje pokazalo, kako ve ceniti pravo izobrazbo.

Dal Bog, da bi se vam vaši plenitni darovi tisočero obrestovali.

Vodstvo ljudske šole v Vel. Žabljah.

D. Bratin, voditelj.

a **Rihenberg.** — Naši Sokoli in drugi liberalci, ki nimajo navade hoditi v cerkev, so po dolgem času spet enkrat slišali eno pridigo. To je bilo v nedeljo. Pridigal jim je novi predikant in bivši žandar Cigoj pred Fruškarjevo krčmo na cesti, ker ni smel na pokopališču, kjer so pokopali brata sokola, mladega moža, kateri je vsled nagle bolezni in padca umrl v nezavesti. Predikant je „šimbal“ grdo pot od pokopališča do cerkve, pravil, da je bil pokojnik marternik, nazadnje je zaklical proti pokopališču: „Na svidenje, dragi Karlo, v dolini Jozafat!“ In sokolski in liberalni verniki so na to zaupili: „Živio!... Imenitno! Sokole je komandiral učitelj Bric, „Ribežen“ iz Ribnika je pobiral „almozno“ za venec in pogreb. Sokolski brat in oče Copič je pa zvečer pri Ličnu vpil: „Živio Gabršček, Gregorčič in vsi klerikalci naj pa....!“ Ginaljivo!

Vsi, tudi pametnejši liberalci pravijo, da večje sramote niso mogli napraviti pokojniku njegovi bratje in očetje Sokoli, kakor so jo!

Iz Tolminskega okraja.

a **Podbrdo.** — V tukajšnji župnijski cerkvi se je napravil nov krasni krstnik. Je bilo tudi že zadnji čas. Prejšnja zdina „marajna“ je bila že vsa podrtta. Ograjo je napravil Iv. Triller, ključavninski mojster na Bledu, kamen je izklesal zidarSKI mojster Jožef Petelin na Gorjanskem, kapelico je slikal slikarski mojster J. Ogrin iz Vrhnik. Delo hvali mojstre in jih priporoča. Najbolj se pa imamo zahvaliti Prečastitemu Monsignoru prelatu Iv. Wolfu, tukajšnjemu rojaku, da je prevzel in blagodarno poravnal vse stroške. Bog in sv. Miklavž mu povrni.

a **S Tolminskega.** — Sl. c. kr. okr. Šolski svet v Tolminu je uže v začetku meseca septembra t. l. izdal na sl. šolska vodstva dva hvalevredna odloka glede nadomestitve ure veronauka in glede poduka v cerkvenem petju. Kljub temu pa, da je izrecno zaukazal, naj se o tem obvesti veroučitelja oziroma mu izroči prepis istih, mnogi duhovniki ne vedo še ničesar o teh dveh važnih odlokih.

Iz kobariškega okraja.

a **Idersko.** — „Soča“ je v svoji 116 štev. napadla poslovodjo naše poštne nabiralnice s tem, da mu predbaciva, da ne more opravljati svojih dolžnosti pri pošti, ker ima več služb, ter da povrue raznašanje pisem svoji ženi ter svojemu 8–10 letnemu otroku. Onemu dopisunu bodi povedano, da ima naš poštni poslovodja dovoljenje, poverjati

raznašanje pisem in časnikov svoji ženi ali pa svoji 12 letni hčerkki, ki je že končala ljudsko šolo. To stori pa le, če ga doma ni in ako nima sain časa, drugače opravlja to sam.

Sploh pa je napad popolnoma neopravičen, kajti pisma se takoj po prihodu dostavljajo in nihče ne čita ne dopisnic ne časnikov drugih ljudi, tako da ne trpi dostavljanje istih nobene zamude.

„In glej, brez psovke, brez zakonskih spon rodila sta bohka, ki dost bo imel kron, patron liberalcem in socijem bo zdaj, presrečno ti dete, ti bog, Pobasaj!“

Drobfinice.

Slabo vinsko letino imajo letos tudi v Italiji. Lani se je pridelalo 50 milijonov hektolitrov vina, letos pa samo 32 milijonov.

V zrakoplovu čez Atlantsko morje. Ameriški zrakoplovec Wellman se je v soboto ob 8. uri zjutraj v Ameriki dvignil v zrak z namenom, da preproste Atlantsko morje. V zrakoplovu je bilo skupno 7 oseb. V torek ob 5. uri zjutraj pa se je zrakov spustil na morje, kjer ga je sprejel parnik „Trent“, ki ga je spremjal. Zrakoplov je bil torej 69 ur v zraku.

Punt v Južni Afriki. — V južni Afriki so se začeli puntati zamorci. Pri gradnji neke železnice zaposleni zamorci so zahtevali v nekem hotelu pijače, katere pa niso dobili. Vsled tega so napadli hotel, ter vse razbili. Okrog hotela se je nabralo takoj 300 bojažljivih zamorcev, na katere so začeli strelijeti vojaki. Dvanašt zamorcev je bilo ubitih, več pa ranjenih.

Iz bovškega okraja.

a **Plužnje.** — V Plužnjah pri Otaležu blagoslovil je dne 9. t. m. ob 2. uri popoludne preč. g. Vinko Buda, župnik otaležki, novo sezidani gasilni dom. Ob tej priliki imel je prekrasen nagovor na gasilce, spodbujajoč jih k vstrajnosti in k natankem spolnjevanju prevzetih dolžnosti, za kar mu bodi izrečena najtoplejza zahvala. Slavnost se je vršila ob ogromni udeležbi in v splošno zadovoljnost domačega in tujega občinstva.

Zastopana so bila uniformirana gasilna društva iz Idrije, spodnje Idrije, Ledin, ter ženski podporni gasilni odsek iz spodnje Idrije. Zastopano je bilo tudi gasilno društvo iz Cernega.

Podpisani odbor se prisrčno zahvaljuje imenovanim društvom za udeležbo in izkazano nam prijaznost ter jim kliče bratski „na pomoč“!

Društveni odbor.

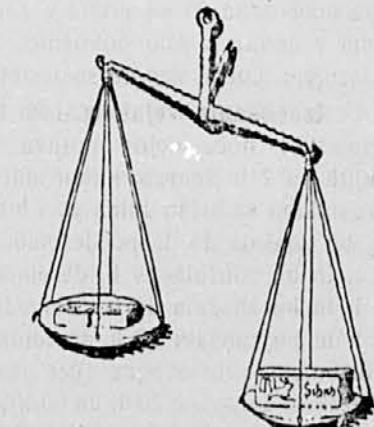
Liberalcem in socijem v album.

Kaj poka v visokem Olimpu močnó, da trese se zembla in kroglo nebo? Kaj vriska bogov in pa bôginj koló, ženitev in ples zagotovo bo to!

Tu pride mogočen, je postaran, bog, vsi kličejo: „Živio, naš vrli Zvitrog; kaj radosti obraz, okó ti lešči, nihče te še videl kdaj takega ni!“

„Povej nam li morda ženitev bo spet, saj sin Dolgorprsti že dosti ima let, in Socija Libera čaka težko, da stisne mu mastno, debelo roko.“

„Kdo zmeni se še za poroko sedaj, vse vživa naj prosto ta zákonski raj, ljubezen naj prosta mej njima cveti, samo, da božiček se novi rodi!“

Na
dobro kakovost,
cenó in
težo

je treba paziti pri kupovanju in
primerjavi mila. Nobeno milo na
svetu ne doseže

Schichi • ovoga
mila

v vseh dobrih lastnostih, v čistoti,
izdatnosti, milobi in nizki cené.

Marufakturra trgovina Teod. Hribar v GORICI.

Edina slovenska kisla voda Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljimi planinskimi kislimi vodami, je

izborna zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezni v ledvicalih in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborna zdravilna, temveč tudi osvežujoča

namizna kisla voda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomostu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri **oskrbištvu Tolstovrške slatine**, pošta **Guštanj** (Koroško), kjer se dobre tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene

Slovenci! Svoji k svojim! Zahajajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kislo vodo.

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega Doma“

VIKTOR TOFFOLI GORICA

Velika zaloga oljkinega olja iz najugodnejših krajev

Jedilno olje po 96 v. liter

Jedilno fino	K 1:04	Marsiglia . . . K 1:28
Istrsko	" 1:12	Bombay . . . 1:20
Corfu	" 1:20	Bari . . . " 1:40
Puglie	" 1:20	Lucca . . . " 1:60
Jesib vinski	" 2-	najfinješne . . . 2-
		Milo in luči.

Priporočam če duhovščini in cerkvem oskrbništvo.

Edina zaloga oljkinega olja v Gorici, via Teatro 16 in via Seminario 10. Telefon 176.

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na sredi Raštela hl. štv. 7,
Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče njenberškega in
drobnega blagater tkanin, preje in nitij.

Potrebščine
za pisarne, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine za krojače in črevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

Pozor!

„KATOLIŠKO TISKOVNO DRUŠTVO V GORICI“

je kupilo

PAPIRNO TRGOVINO g. ANE LIKAR

— v GORICI, SEMENIŠKA ULICA štv. 10, —

ter vabi p. n. če. duhovščino, p. n. sl. županstva, učiteljstvo in društva, da si odslej dalje v ti trgovini nabavljajo svoje potrebščine: papir, pisarniške in šolske potrebščine, tiskovine za razne urade, molitvenike, podobice, tudi galerijske drobnine itd.

Priporočamo torej vsem, da odslej dalje na vso moč to trgovino podpirajo!

Loterijske številke.

15. oktobra.

Dunaj . . .	5	2	58	89	47
Gradec . . .	35	33	6	3	60

Rojaki! podpirajte
slov. šolstvo

— v Gorici! —

Službe išče

pošten mladenc lepega ve- denja, ki govorji tri jezike, slovenski, nemški in italijanski. Ima 29 let, in je doslužen vojak. Rad bi vstopil v zasebno službo ali v kako trgovino.

— Več pové upravnosti našega lista. —

Med 50 recepti

boš gotovo našla marsikatere, po kateri bodo Pekate tebi in tvojem izboru dišale. Naroči si kuharsko kujojo pri Prvi kranjski tovarni testenin v Il. Bistrici. Vdobiš jo zastonj.

Oznanilo.

Podpisani pekovski mojster pripočam slavnemu občinstvu, zlasti cenejnim gostilničarjem svojo **PEKARNO**. Prodajam izvrsten kruh in razno drugo pecivo. Postrežba je točna in poštena, da se ne bojim tekmovalcev.

Valerij Simčič,
pekovski mojster
p. Dobrovo v Brdih.

JESEN = 1910-1911 = ZIMA

Velikanska izber zadnjih novosti za moške in ženske obleke

Ivančič & Kurinčič Gorica — Gosposka ulica št. 11 — Gorica.

Edino domače slovensko podjetje z modnim in oblačilnim blagom kakor tudi vseh potrebščin za šivilje in krojače.

Novi dohodi volnenega angleškega blaga za moške oblike. — Najfinješe bele in barvane srajce, spodnje hlače, naramnice, ovratnice, ovratniki, zapestnice itd. itd.

Vsakovrstno žensko perilo kakor: srajce, spodnje hlače, spodnja krila, predpasniki itd. itd.

Velika izber volne, žime, perja in sploh vsega, kar spada k posteljni opravi.

Perilo velika izber raznega platna in kotenine za namizno in posteljno opravo.

Največja izber drobnih predmetov, kakor: vezenin, čipk, trakov, rokovic, nogovic, svilenih šerp in okraskov za obleke, kakor tudi žametov in svile za okrašenje oblek. Najnovejši in najlepši uzorci svil za bluze. Ogromna izbera volnenih in bombažastih maj za zimo.

Vsakdo naj zahteva uzorec, katere dobi proti vratiti, poštne prosto in zastonj na dom.

Priporočajte med seboj

trgovino

J. Medved

Gorica

CORSO Verdi 38.

Postrežba stroga
solidna.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega
orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica št. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

Svoji k svojim! — Svoji k svojim!

Staroznana narodna trvdka:

Anton Iv. Pečenko

Zaloga vina, piva, kisa in žganja.

GORICA, ulica Jos. Verdi 26, —

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s plzenskim pivom »PRAZDROJ« iz slovečke češke »Meščanske pivovarne« v sodčkah po 1/4, 1/2, 1/4 in 1/8 litri v steklenicah po 1/2 l; z domaćim pristnim tropinovcem 1. vrste lastnega pridelka, ter belim in črnim vinskim kisom.

Sodčeki piva po 1/8 litri t. j. 12 1/2 l so posebno pripravljeni za kak veseli domaći dogodek, kakor: poroka, godovanje, krst i. t. d., ker se lahko postavijo na mizo in nastavi.

Naročeno dostavlja na dom in razpošilja po železnični na vse kraje avstrijsko-ogrsko države franko goriska postaja. Cene zmerne.

Martin Šuligoj

urat

Gorica, ul. Barriera 43,

pri državnem kolodvoru,

ima v zalogi švicarske žepne in stenske ure, šivalne stroje vsakovrstnih sistemov dvokolesa »Puch«, »Steir-waffenrad«, zastopnik tovarne orkestrijonov in gramofonov. Vse pod večletno garancijo.

Priporoča se slavnemu občinstvu.

POZORI

Denar prihrani, kdor kupi pri meni

ŠIVALNI STROJ.

Pri meni je vsak šivalni stroj za 20 K cenej kakor drugje; stroji pa so veliko boljši. V zalogi imam samo originalne stroje.

Jamčnina 10 let.

Vsak stroj dam na poskušnjo 14 dni. Prodajam tudi na obroke.

JAKOB ŠULIGOJ, urar c. kr. državne železnice, — Gorica, Gosposka ul. 25.

POZORI

Lekarna
Cristofolietti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna m o č teh kapljic je ne-prekosljiva. Te kapljice uredijo redno prebavljjanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico (Varstvena znamka) popije. Okrepje želodec, storč, da izgine v kratkem času omotica in šivetna lenost (mrvost). Te kapljice tudi storč, da človek raje je. Cena steklenica 60 vin.

Peter Cotič,
čevljarski mojster, Gorica,
Raštej 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in
otroke. Naročila z deželi se po pošti raz-
pošiljajo. Cene zmerne.
Edino zastopstvo najboljšega čistila za
čevlje in usnje.

Prya slovenska trgovina z jedil-
nim blagom

Anton Kuštrin,
v GORICI
Gosposka ulica štev. 25

priporoča slavnemu občinstvu v
mestu in na deželi svojo veliko
trgovino raznega jedilnega in ko-
lonjalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba
točna in solidna. Na željo odje-
malcev v mestu se blago do-
stavlja na dom.

Pošilja se po železnični in pošti.

Podpisani priporočam veleč. du-
hovščini in p. n. slavnemu ob-
činstvu v mestu in na deželi
svojo izvrstno

krojaško delavnico

Izvršujem točno in pošteno
po najnovejših vzorcih.

Josip Smet,
krojač
nasproti „Šolskega Doma“,
GORICA (Križna ulica.)

Restavracija „TRI KRONE“ GORICA — Gosposka ulica

ima vedno sveža jedila, toči pilzensko in
steinfeldsko pivo, izborna domača vina
in teran. — Cene zmerne.

Ferdinand Baumgarten,
restavrat.

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem KONJEDIC & ZAJEC

GORICA v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavne nositelje (traverze), cevi za straniča z vso
upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasto, železno
pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne
cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno kroho nagrade izplačava vsakemu, kdor dokazuje s potrdili najine nove
amerikanske blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrirana zadružna z
omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obre-
stovala pričenši s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po
4 $\frac{1}{2}$ % (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- na vknjižbo po 5 $\frac{1}{4}$ % (pet in en četrt od sto);
- menico oziroma poroštro po 6% (šest od sto).

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo ne-
spremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron
2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

1910 jesenska in zimska sezija v Raštelju, Gorica.

Novodošlo jesensko in zimsko blago je letos izvanredno lepo sortirano — v vseh blagovnih vrstah kakor: Bachend (forštajn), Zybelin,
Zefir, Völva itd. itd. pri

Franc Ravnikar = ju v Gorici, Raštelj 16.

V zalogi so raznovrstne odeje, šivane ter volnene; posebno pa odlikuje oddelek za opreme novoporočencev; platno, zima, šifoni, po-
steljne garniture, gradel, brisalke, prti, in drugovrstno belo perilno blago se dobijo v

največji izberi v mojem oddelku za opremo novoporočencev.

Priporočam se posebno g. ženinom in nevestam ter tudi drugemu cenj. občinstvu s spoštovanjem

FRANC RAVNIKAR,

Josip Culot v Gorici

trgovina z drobnjavo, načinimi izdelki in
s semeni za zelenjavno

v Raštelju štev. 2—25.

Zaloga: raspel iz kovine in niklja, rožni
venci, podobice, kipi svetnikov iz
porcelana, rokavice iz volne in
sukna, čevlji in šlape, seme za
zelenjavno, moške in ženske nogovi-
vice, mošnjički in kovčegi, pipe,
ustniki in cevi, zaloga drobnjave in
kramarije na drobno in debelo.

Restavrant „Central“

Tekališče Jos. Verdija št. 31.

Podpisani toplo priporočam slav-
nemu občinstvu v mestu in na deželi,
posebno častiti duhovščini svojo dobro
urejeno gostilno. Imam izborne
pivo Puntigam, dobra domača vina:
Kraški teran in brisko vino. Postrežba
točna in kuhinja izvrstna. Gostilna ima
tudi kegljišče in tri sobe za prenočišče.
Udani

Ivan Lipitsch, gostilničar.

Odlikovana pekarija
in sladčarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu
(v lastni hiši)

Izvršuje naročila vsakovrstnega
pekla, torte, kolače za birmanoe
in poroke, pince itd. Prodaja
različna fina vina in likerje na
drobno ali orig. buteljkah. Pri-
poroča se sl. občinstvu. Cene
jako nizke.

Odlikovana mizarska delavnica s stro-
jevim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva
iz lastne delavnice.

Izdaje
cerkvena dela,
spovednice,
klopi, okvirje,
klečalnice itd.

Vsakovrstna
 dela za stavbe.

Goriška zveza

gospodarskih zadruž in društev v Gorici
registrovana zadružna z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Peter Gruden & Comp.

Komisijsko & agencijsko podjetje

Stolni trg štev. 9. GORICA Piazza Duomo št. 9.

Uljudno naznanjam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi,
da zastopam sledeče tvrdke:

Zastopstvo in zaloga moke J. Bončar, Domžale
umetnega ledu V. Taner, Gorica
testenin „Pekateče“ Žnideršič & Valenčič, II. Bistrica
jedilnega olja F. & G. Miacola, Črst
raznih likerjev Franjo Pokory, Zagreb
zavarovalne zadruge „CROATIA“ proti požaru, Zagreb
in razna druga zastopstva.

Priporočam se cenj. rojakom in znancem za obilen obisk z obljubo, da se budem
z največjo vnemo potrudil za točno in solidno postrežbo

Z odličnim spoštovanjem udani Peter Gruden & Comp.